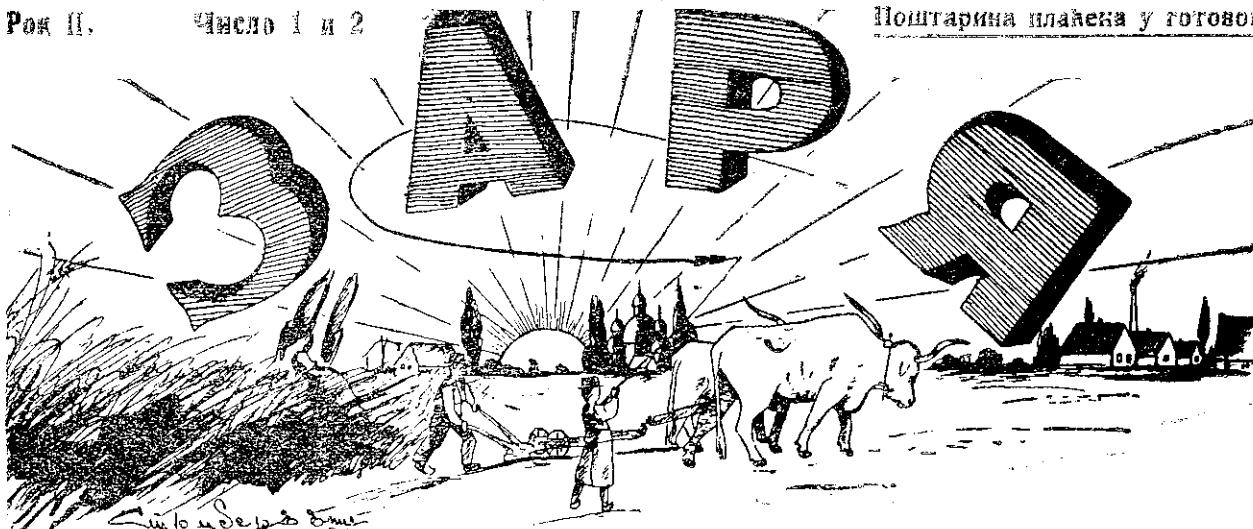

ЦЕНА 2 ДИН.

Рок II.

Число 1 и 2

Поштарина плајена у готовом

Симеон Ђорђевић

ОРГАН КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНОГО СОЮЗА ЮГОСЛАВЯНСКИХ РУСИНОВ

РЕДАКЦІЯ И АДМИНИСТРАЦІЯ
Нови Сад, Фотошка пут број 199

Нови Сад 6 януара 1935.
Выходзи раз на тидзень.

Предоплата: на рок 50 Динари, на пол-
рока 25 Динари, за заграяичье 2 Долари
ПООДИНОКЕ ЧИСЛО 1 ДИНАР

Ириней, по милосци Божей владика новосадско-бачки, сомборски, сегедински и егарски, часному презвитерству, у Христу дияконству, преподобному монашеству и благочестному народу жада благодат Господа и Спасителя нашего Ісуса Христа, и любов Бога и Оца, и ведносци святого Духа, а од своєй смиреносци посила архиерейски благослов и рождествени (крачунски) поздрав:

Христос рождається! Славите Єго!

ХРИСТОС РОЖДАЕТСЯ, МИЛИ ЧИТАТЕЛ€!

На дзень Христовага Рождества здравкам
Вам зос тим здравканьем, с котрим ше широм
велького швета на нешкайши дзень скоро
шицки члени силней Славянскай фамелії
здравкаю. То престари и красни обычай Сла-
вянох, котри очували и ми Руснацы гоч зме
одорвани и далеко од наших братох з Гор-
ніцы, Галичини и Россіи. Кажды христіян
восточного обряду гоч є и грекокатолік очу-
вал тог шумны обычай православни, так, же
на дзень Христовага Рождества нет разділу
медzi русским народом, чи вон уніят чи пра-
вославни. Як зме у тим пэпатрунку ведно,
так треба у кождым, да влада злога и ёдин-
ство. Маме чувац стари обичаи, бо они нам
найлепше и обяшня, хто зме, цо зме и кадзи
припадаме. Рускосц нам муши буц вже пред
очми и у шерцу. Можеме ше лемтишиц, же
зме конарок велького и сильного ёдиного рус-
скага народа. Каждому свидомому Руснакови
свята служносц чувац народне нашо ёдинство.

Ево цо пише чешскій учени др. Любар Нидерле, профессор и ректор Карлового университета и глава Славянского института в Праги, член многих учених обществах по целим швеце, писатель многих учених ділох о Славянох: „розличія (рижниці), котри су-
ществую между отділними конарами русских еще не так вельки, чтобы унічтожиц фактичне ёдинство русскага народа, котре про-
длужує крілко звязовац шицки його конарки в ёдине и цале, противоположное другим славянским народам. Ані еден из наведзених факторох: ані язиковій, ані антропологі-
ческій, ані культурній, ані політическій или
економіческій не бул так силни, же бы мог

розрушыц старе єдинство народа. Правда же уж у XIII. столітію можно гуториц о Малей, Білай і Велькай Россії, индивидуализація котрих ше продужовала и у слідуючих столітіях, но три Руси осталис постійно стремящимися в єдино частями русского народа, так як то було зос племенами и обласцами в літописное время "... Тото єдинство русского народа би постояло и теди, кед би Україна достала и свою самостійносц". И гриши пред собу и пред цалым Славянством тот, кто на силу розбива то, що виками сковане, розбива, уместо, же би допримог єден, состоящій зос шлебодних часох, русскій народ а єдно русское государство".

Тоти слова чешкого ученаго дужни добре запаметацьшици русски людзе. Правда, же русскій народ жіє сейчас чешки часи, але зато не препадне. Його спасеніе лежи у вирносци гу його историческим завитам. Прето зме ше трудзели винесц у Зарі кратку исторію русского народа, да кажди свидоми Русия зна, откаль походзи, да зна, же припада до моцнаго русского народа, да чита, да раздумує и доприноши чуваню нєдзелімосци русского народа, да не нашеда баламуценю виковного врага и непріятеля не лем русского народа, але и цалого Славянства. История русского народа указує, же од прастарых часох віше шкодзела звада и неслога, док ше русски племена медзи собу тарли, треци віцагнул с того пользу, а тот треци то непріятель Славянства, котри виками не шпи, але ше трудзи за свой рахунок русски народ раздробиц. Славянство розбіц и да так подярми вельку часц Славянох и ослаби гевтих, котри шлебодни останю. Непріятеле добре знаю, же шор приходзи до Славянох, да предняча, да водза перше слово у швейцарской политики. Ест отпадникіх русского народа, котри у службі ворога Славянства и рускосци баламуца наред, водза го несвидомого да служи цілю ворога свійого зос чійих пазурах зме ше ледва витаргли. Зато кажди з нас добре най отвори очи, най чита русску исторію и русски книшкі и най раздумує що вецей, то сом прешведчени, же выбере праву драгу, драгу русского єдинства и славянской братской любови, упише ше за члена Културно Просвітніго Союза Югосл. Русинов. Прешведчени сом же „Заря“ ошвици кажде русске обисце у милей нам отчизни Югославії, и широм швейца дзе нашо країне бываю. Кажди ше будзе клоніц вирской ненависци и нєцерпелівосци а будзе ше твардо тримэц рускосци и народней злоги. Бо лем так будземе моцни, лем так найдземе своё спасеніе, котре нам не да мачоха, але наша правдива мати Славія.

Д-р М. Губаш

Членом Союза и читательном нашей газетки „Заря“

Жичиме веселе торжество Христового Рождества и щастливій Новій Рок. Даі Боже, да нови 1935 рок будзе лепши од стараго; да будзе напреднейши як на економічным так и на культурно-національнім полю; да ше поля добре уродза и статок добре хова; да цени буду добри; да по руских домех завлада благобітіе и злога. Да ше медзи Славянами ширі любов и да ше медзи сабу злагодзіме.

РЕДАКЦІЯ

ОСНОВАНА СЕКЦІЯ СОЮЗА У СТ. ВЕРБАШЕ

Стари Вербас принес радосны дарунок за Рождество Христово Культ. Просв. Союзу. 27. XII. председатель Союза п. Др. М. Губаш достал слідующе писмо зос Ст. Вербасу:

Пан Редактор русских новинах „Заря“
Др. Милутин Губаш

Нови Сад

Модліме Вас ніжей потписаці, пане Редакторе, кед би сце були вольни прайсц на нєдзелю 30. XII. 1934 вечар на 7 годзін до Ст. Вербасу, да присутвуеце, як председатель КПСЮР осніваню секціі горе іменованого Союза. У надії же ше нашей молби одозвеце оставаме с поштованьем: Слідую 35 власноручні потписы.

30 вечар на 7 годзін уж чекали людзе позберани коло 80. Председатель п. Др. Губаш на початку отримал комеморативну бешеду на памят Блаженоупокоеного Краля Мученика Александра I Уединителя. Кед год було спомнуне меню милого нам Покойника присутни одвітовали: Слава Му! и зос ставаньем сдавали почасц ціну першого Югославіана. Затим достал слово п. Др. А Сакач, котри у шумней бешеди винес ціль, напра и національні змаганя Союза. Председатель Союза п. Др. Губаш у своій бешеді дополнел п. Др. Сакача. Народ под цали час и ё вельким интересованьем слухал и одобравал ідеї котри бешедайки виложели. Вибрали вет управни бдбор Секціі и упис. Уписало ше тог вечар 50 членох а уписане ѿще трае

Вербашане ше показали, же не так сто робота як то списано було у Р. Н. же у Вербаше не мame ані одного числа гоч у Вербаше основани Союз Ми на то и чекали да нас сам народ повола, як ше и стало. Не

пришли зме на силу упісоваць людзюх як нам то непріятеле нашо нарушую. Свидоми Русини з Вербасу осетели потребу организоване Союзовей Секціі та нас поволали. Не застражали ше наших противнікох, котри робя, дзе год можу, да начкодза доброму гласу Союза, агитую успорено проців, страша людзюх же там буду преводзены до православнай віри. А хто бул присутни ошведочел ше, же ту не було агітациі и нагваряня, да ше вира чера. Програм бул чисто націонални. Союз крача напредок, з часу на час ше ширі. Його секціі ше осіниваю. Прешол през сгень нападох и по церковнай драгі, котру му одроди русскосци од початку рихтали а еще ше и нешка не змирели. Тераз нам уж неможу начкодзиц а зос агітацию проців нас намлем правя рекламу. Од страни редакціі „Зарі“ и Управи Союза посылаеме найцеплейше благодареніе нашим свидомим Вербашанам на их красним дарунку за Рождество Христово. Док таких людзюх мame Союз будзе квитнуц и напредовац.

Заряш

ПЕТРОВЦІ

Петровски Русини послали апел на державни и церковни власти слідуючай содережини:

Ми Русини греко-католицкай віри зос Петровцох, срез Буковар, бандівни Савскай, шицки державляни кральовини Югославії, модліме да ше пороби при надлежних державных и церковных власцох, да ше наредзи ординарияту греко-католицкаго владичанства у Крижевцах, да ше мено Його Величества Краля Петра II. — Краля Югославії спомина при шицких богослуженьях у церквех грекокатолицкай епархії крижевской, кед то уж сам епископ преосвящени Д-р Дионізій Няради — препущел, да през шеснац роки нашого Уєдиненя зроби, а незнаме, пре яку прилику?

Шицки ми знаме, же под час Аустро-Мадярской владавини споминали священици под час святей літургії и т. д. и т. д. мено цара Франца-Йосифа, па Карла даскелью раз през час богослуженя и то у шицких церквех горе спомнутой епархії, гоч ми Русини сматрани, як меньшина у Аустро Мадярской держави, през ияких правах на самостойки живот.

Тераз медзитим, кед нам шицким Русином загарантавана — призната ровноправносц Державним Уставом Кральовини Югославії, як и шицким братом Сербом, Хорватом и Словенцом, и нігдзе нас ше як таких не третира — трима як меньшину, але як равноправну веќшину, то подношиме тот наш апел-молбу, да ше пошли на надлежни места, котри

модліме, да ше ординарияту епархії крижевецкой у Крижевцах наредзи да ше мено Його Величества Краля Петра II. спомина у пригоди шицких богослуженьях у шицких парохийох, як ше то дакеди споминало мено цара Франца-Йосифа и цара Карла, котри владари не були славянскай креви, але баш напроцив Германе, котри нас Славянох у кождай народи гнявели и поніжовали, почим нешка, кед зме ше уединили до єдней нездзелівей Кральовини Югославії, нашо парохове на парохийох не робя.

Чом? То най одвитує ординарият владичества у Крижевцах!

Питаме ше:

1) Чи нашо парохове греко-католицкай віри за часох А.-М. владавини мали повласчену вожню на железні зос 50%?

2) Чи нашо парохове примали плацу зос державнай каси? (як тераз и по два тисячи динари мешачно дакотри).

3) Чи им германски цар Франц-Йосиф и Карло бул милицы як нешкани Югославянски Краль Петро II., котри с Сим нашей Славянской народниссии нашей народнай креви?

4) Чи ше можебуц у А.-М. монархії лепше осечали попове греко-католицкай віри як нешка у Уєдиненай Югославії?

5) Чи пакоцове и у А.-М. пречутали шмерц цара Франца-Йосифа, як тераз н. пр. Петровски поп Михал Бесермені нігда непрежалену шмерц Вітешкого Краля Александра I. Уєдинителя и Мученика?

6) Чи тоти претставниці греко-католицкай віри осінивали своє націонални друштва у А.-М. монархії, як нешка „Руски народни просвітни друштва“?

7) Чи ше Русини у А.-М. монархії осечали веќшином, або меньшином, чи тераз у Кральовини Югославії?

8) Чи парохії, а нарочито гевти у Бачкай мали службени печаци на русинским, або на мадяр ским языку?

9) Чи кресцени листи и т. д. зос матрикулох видавали на русинским, або на мадяр ским языку (у Бачкай)?

10) Чи греко-католицка епархия у Крижевцах примала сд А.-М. держави припомоц — субвенцию, як ше прима тераз у Кральовини Югославії?

11) Чи парохове-вероучителе у школох, а нарочито гевти зос Войводини преподавали на народним русинским языку, або на мадяр ским?

12) Чи греко-католицка церква у бывшей А.-М. монархії була толерирана, чи нешка у Кральовини Югославії?

13) Питаме надалей греко-католицкого пароха у Петровцах Бесермені Михайла, що го руководзело, да под часом служеня пастоса і ховання Благопокойного нам Вітешкого Краля Александра I. Уєдинителя і Мученика у церкви пред народом не спомнул ані єдного слова о Кралю Мученику, чи ше можебуц і вон зложел зос терористами у Мадярской?

Ми шицки потписани надаме ше, же за то надлежни і поволані власци, тот наш апел вежню озбильно до обзиру, бо ше приближує уж дванаста годзина, та будземе і сами на свой начин гледац задовольщину од надлежнаго епархийскаго ординарията у Крижовцах.

Сообщеніе о православномъ богослуженіи за време Рождественскихъ праздникохъ

Всенощное на вилію и первый день Рождества Христова: въ Кучурѣ — Свящ. Димитрій Бѣляковъ а сослужить ему богословъ Варфоломей Бутьокъ; въ Господиццахъ — О. Душанъ Враничъ, сослужить ему и проповѣдуетъ иподіаконъ Янко Виславскій.

На второй день Рождества: въ Новом Саду въ Успенской Церкви служить и проповѣдуетъ Свящ. Димитрій Бѣляковъ, а сослужать ему иподіаконы: Янко Виславскій и Петро Кернашевичъ, русскіе богословы. Поютъ на св. Службѣ Божій русскіе (карпаторусскіе) богословы изъ Срем. Карловцевъ и русскій хоръ.

Третій день Рождества Христова: въ Господиццахъ служить Свящ. Димитрій Бѣляковъ, а сослужать ему Янко Виславскій, Петръ Кернашевичъ иподіаконы, и Варфоломей Бутьокъ богословъ.

Свящ. Д. Бѣляковъ

ГОСПОДІНЦІ

Того тижня заш зме мали вельку радосць бо бул у нас священик Біляков Димитрій и учел нас шпивац. Други дзень зме барз весело робели бо зме монтирали до нашей каплічки иконостас. Хлопи помогали у тей роботи священикови Білякови и тераз заш зме пошли барз велью напредок. Док зме не були православни та зме на таким були же зме мали з мадярской церкви олтар у рускей каплічки, а вец нам го мадяре вжали на силу бо то іх. Але нєшка маме сёйо и напредуєме и з радосцу чекаме Христово Рождество да зашиваваме „Съ наши Бойъ“.

ЖЕНІДБА КЕРЕСТУРСКИХ ЛЕГІНЬОХ

Настал ёден проблем хтори би требало барз озбильно розяшніц, але место того вжали себе Руски Новини за задачу клеветац керестурских легіньох бо уж и так немаю цо писац у ніх. Пан цо пише за легіньох водзи рачуна о женідбі керестурских легіньох, лем не водзи за себе и за други ствари у валале. Пишу за нас же ше не сцеме женіц, же зме таку моду запровадзели. Неправда то! Укратко вам повеме цо на ствари. Кед ше почне легінь женіц та почина з горе, па вше на ніжей. Перше пита дзивку богату и то ше кончи так: або ю гладни родителі материалисти не даю, або она выбера па ше несце одац, выбера и чека же придзе по ю даяки принц а вец ше одава за каліку, а легінь лем заш остал неженети. Цо вец зробиц? Вежнем худобнейшу а гу тому заткам бабом тоти сплеткарски гришни гамбулі та меней буду плетки правиц по валале. Вец сцец и мац питаю дзивку худобнейшу и праве же ше зосце одац. Оцец и мац приставаю та гваря: ша оженіме го та будзе мирни, ша буду мац с чого жиц, вона ма 1—3 голъти жеми, а вон ма 20—30 голъти, лем дай Боже да су здрави. И пойду вони по тому худобну дзивку, а там родичи гладни жеми и ланцох одподаю же ше перше предумаю, а дзивче и так ище премладе бо ма лем 16 роки! За легінь остал неженети, а родиче його ше чудую, та кед ше и така несце одац, вец напако, вец ше немож оженіц. Неможеме іх на хрибце принесц кед ше не сцу одавац. Та кед ше за богатших легіньох несцу одаац, вец цоже худобни започню? Так остаю и ёдни и други неженети. Кед так далей будзе слабо исц одаванка та кед би и жени ишли до войски, як то у других державох, вец би с Керестура було вецей дзивкох як легіньох! А дзивчата ше браня: не одаам ше, ест ище кеди. Писатель ше у Р. Новинох пита, чи то мода, або чи обичай и чи ест тому ліка? То ані не мода, ані не обичай, а тому ест ліка, лем най родичи дзивки водза рачун о тим и най не буду таки гладни за ланцами, и най меркую кельо ма дзивка роки.

А керестурски легінє не завиша од таких язикатих людзох цо ім легінє колю очи и цо іх клеветаю по валале, а ані не завиша од тих писательох цо пишу по Руских Новинох, цо су горши од гевтих первых бабох але каждый завиши од своєй кишенки. А ви мили читаче оцове и мацери пресудзице, хто криви-пре мале число женідбі керестурских легіньох.

Зложели керестурски легінє.

НАШО РОЖДЕСТВЕНИ ОБИЧАЙ

Николай Д. Олеяров

Рождество Христово то национальне торжество целого русского народа. Рождество — то радосць за шицких як за старших так и за младших а особено пак за нашо дітічкі.

Та як би и не була, кед нас тут святий день припомина на тут святий час, кеди Бог небесни єдинородного Сина своего послал на швєт, да спаше род человечески! „Такъ полюбиль Богъ свѣтъ, що Сина своего єдинородного послалъ на свѣтъ!“

Рождество Христово то радосць особено за нашо мили дзєци! О, одкеди уж нашо нєвини дітічки — будучносць наша рахую на своїх пальцох, кельо еще иноци буду спац, док им мали Ісус принесе крачунски радосци! О, як ше цеша нашо нєвини дзєци тому Рождеству, котре их оддалює од дневних бригох и приноши им свойю радосци! Цигурно уж давно порихтали кияшки, зос котрима ше буду браніц кед буду исц по шивалю! Цигурно им мацери уж давно нашими торбичками зос грубого русскаго платна, до котрих буду себе зберац милодари, котри достаню од добрих русских людзох за винчоване щасливых рождествених (крачунских) шветох. Цигурно уж давно научели од своих любих мамочкох, рецитаций и рижніи рождествени шшиваночки! Да, Крачун, то дзєцинска радосц!

Вельораз сом бул восхищени, кед сом слухал мали дітіни, котри лєдво преварвиц знаю, як зос своима нєвинима усточками вигравяю слова:

„Я мали дзяячок
Шливам яко птачок
И пташки шпиваю
Бога вихваляю“. — итд.

А старши дзєци: „Небо и земля, нынѣ торжествуютъ“, „Народился Иисусъ Христосъ во Вифлеемъ“ и други так красни нашо русски шшиваночки. Пущме дзєци най ше радую! Охабме их и виполнімє их волю голем на Крачун, бо то их дзень, то дзень Рождества Христового, котри гуторел: „Пустите дітічки къ менъ, ибо ихъ есть царство небесное!“

Рождество Христово то радосць целого русского народа! Кед ше припаратим на тоти нашо красни народни обичай, кед слухам тоти красни шшивання наших нєвиних дзіцькох, теди ми приходза на ум веприсиловано думки и зос моей прешлосци, думки зос мойого дзєянства, кед и я бул таки нєвини як и тоти дітічки, котри — але баш так исто — шпиваю, як цо то и я дакеди шпивал. Не лем того. Кед ше припаратим на тоти нєвини дзєци, котрих еще не залапела габа людскаго зла

свойо звонки гласи гу новорожденому Христу Спасителю, теди ше подсетим и на прешлосци нєшешлівого нашего русского народа, котрого немилосердна судьба одтаргла од його родных русских Карпатах, од його родных братох. Теди ме думки моёй юноши гу славней нашей русской, па гоч худобней Горніцы, гу Карпатом нашим, там, где родилася святая Русь, там, где Руслан „первое русское слово прорекъ“. Здогадуем же на то, як то крашнє було, кед нашо прадідове пред 150 роками у своей старей оцовщини славели торжество Христового Рождества и жаль ми приходзи, кед себе подумам, же ми — их потомки таки нєшешліви, же не можеме жиц у нашим, цешиц ше у нашим, цешиц ше у своих родных Карпатах, цешиц ше у своих красных русских варошох, цешиц ше у своих буйних ричкох, — но далеко од свойого дошлебодзене нам лем — завидзиц нашим родним братом у Карпатах, же су у своим, же живо по своим, же ше цеша зос своим.

Но утіха ми велька у тим, же наш народ, гоч уж вецей як 150 роки oddзелени од свойого, од своих родных Карпатах, гоч го неприятелю його уж давно сцели унічтожиц, згладзиц зос того швєта ипак зачували свойю красни крачунски обичаї, котри нашо славни претки принесли зос собу зос нашей Горніцы.

Крачун то радосць целого нашего русского народа! Вон, можеме шлебодно повесц, затримал дотераз наш народ у своих народных обичайох а зос тим и у своей народносци. Дай Боже, же би крачунски швета и на далей вешелели наш русски народ и отримали го свидомим свойю русской прешлосци. Дай Боже, и то же би крачунски швета дали и на далей нашему русскому народу моц, да витерва и далей чисти як слиза у своей русской народносци и да може и на далей побуждац шицких своих пеприятельох, котри го унічтожиц сцу а да нам пожие на „Многая и благая лѣта“.

НА ВІЛЮ

Янко Виславски, богослов

Пред Крачуном у нас таки обичай,
Кед розказую, роб, ніч ше не питай.
Ти принеси вигризки, ти топ до пеца,
Ти да тлучеш мак, гоч це боля плеца.
Андъя най миши за бобальки цесто,
Яй, лем ше понагляй, моя невесто!
А оцец, дабоме най чисци риби,
Мижу, ти принеси сцви цо хиби.
А ти Андрию, пойдзеш цагац сламв,
Бо вец не пойдзеш по шшиваню з нама!
Баба най нам боме мешки заплата,
Ша, баяко, добри то до блата.

Бобальки уж зос пеца вицагнути,
А Мижо пэнад німа аж нагнути.
Мац бобальки зос маком поліва,
А вецка их зос медом заліва.
Уж ту време святей вечери,
Юй, як пахню риби печени!
Оцец уноши сламу до хижи,
На столе зейтин у чаши жижи.
Оцец винчує: „Де Христос Спаситель“,
Наш Он єдини Избавитель!
Дзецы добиваю подарунки,
Буду добри, даваю обещунки.
Нет кеди ані добре вечераню,
Они сцу исц перши по шпиваню.
Дате ся нам навеселити?
Даме, даме!
Уж у сущеда шпиваю „С нами Бог“,
Хто то лем перши так мог?
У куце стоя орехи и яблука,
Но чийо же сце, поце, поце шука!
Отворце торбички, крашне сце шпивали,
Шумне сце и повинчовали!
Дахто подзелі и капущаніки,
Або деликатесни маджуніки.
Лем ютре рано на капурки,
Шицки поздэзвани, виша на шнурки.
То ше так легине нашалели,
Бо би инишак торбички замасцели.
Кед пол ноци придзе, Боже,
До церкви понагля ше хто як може.
Там шицки Христа преславлью,
А Марю Діву ошпивую.

СТРАХА ВАШЕГО НЕ УБОИМСЯ ЯКО С НАМИ БОГ!

Янко Вислаески, богослов

Нет векшей радосци и задзеци и старих,
як час прибліжовання Рождества Христова и
швета самого Рождества. Ох, як ше нашо
души аж терас радую, кед видзиме же напре-
дуєме. Радуєме ше, бо ше любімі медзи собу,
бо зме зложни. Гоч яки чешкі часи пришли,
гоч як на нас неприятеле нападаю, ми ше
не боіме, бо ми шпиваме тоту церковну пис-
ню „Съ нами Богъ, розумѣйте язици и по-
карайтесь, яко съ нами Богъ“. Кед с нами
Бог, вец ми гоч були проганяни, оклеветани,
сплювані, тужени и цо не, але вирно шпив-
ваме „Съ нами Богъ!! У тей писні приходзі
важни стих, хтори нам особіто ясно твердзі,
же хто вері у Христа и любі Го, тот ше
нема чого бац и страховац. Зато у тей пис-
ні приходзі слова хтори ше гуторя неприя-
тельем: „Страха вашего не убсімся ниже
смутимся, яко съ нами Богъ!“ Зато ми ши-
цки браца православни Русини учые ше, хто-
год ма прилику церквона писні учыц. Неніка

зме у таким положаю же у кождым скоро
селу ест наша православна церква, зато ка-
жды на тоти велькі швета най ідзе до своєй
православней церкви. Надалей вам напоми-
нам браца же дзе нет руска православна
церква, ідце до сербской церкви, бо ми истей
вири. Так на примир уча и унияти, же дзе
немаю своей церкви та най іду до мадярской
або до шюкецкей, бо ски су истей вири з
німа. Зато свой гу звойску най ідзе и най
преславі тоти швета чим краше лем у злогі.
Укаже чим векшу любов гу Дітятку Ново-
рожденому и хоч ми дари немаме, бо зме
худобия, але ми зато дайме Му шерца напо
и зашпиваме му зос свояма чадами и родзину:
„Слава во виціх Богу и на жеми мир лю-
дзом добрей воді“. Укажме добру волю, як
цо указали троме Кральове цо ше з далекай
драги пришли поклоніц Христови и поклоньме
Му ше. А як ше троме Кральове не бали
Ирода злаго, так и ми ше не бойме наших
неприятельох, бо с нами Бог. И тераз нам
у шерцу превелія радост а на устох най нам
будзе писня: „Радост ся нам являет, бо Діва
Сина рождает“. Идзме таку писню кождому
братови зашпивац а и повинчовац да ше чим
баржей полюбімі па да можеме с правом
на св. Літургії повесц ведчо зос священіком:
„Возлюбим друг друга, а вец зос вірою и
любовію приступиц чистого шерца гу най-
векіней и живей Любові — гу Христові“.

ИЗЪ УСТЬ НАРОДА РОЖДЕСТВЕНСКАЯ ПѢСНЬ

Коли заўзда ясна
Съ неба засвѣтила,
Тогда Пречистая Діва
Сына породила.

Якъ Его породила,
Такъ Ему спѣвала,
Люзай белай самъ Сынъ Божай
Бо я бы вже спала.

Почекай ме мамко,
Лемъ едину годану,
Доки я Тебѣ принесу
Изъ Рая пелену.

Ой сыну мой, сынку,
Чи Ты бы то зробилъ,
Нѣтъ година, а ни не дай
Якися народиль.

Мамко моя, мамко,
Чи ты бы вѣрила,
Же Я небо и землю створилъ
И виштко ствария.

Возьми Петре трубу
Затрубъ пану Богу
Же ся Сынъ Божай народиль
Слава пану Богу.

ПѢСНЬ НА РОЖДЕСТВО ХРИСТОВО

Дивная новина
Нынѣ Дѣва Сына,
Породила въ Вифлееми
Марія едина.

Не въ царской палатѣ,
Но между быдлятми
Во пустынѣ, во яслинѣ,
Треба то всѣмъ знати.

Же то Бога иста,
Марія Пречиста,
И купаетъ, повицаетъ
Его якъ невѣста.

На рукахъ тrimаетъ,
И Ему сиѣаетъ
Всемогущимъ створителемъ
Своимъ называетъ.

Кажетъ людяй Сыну,
Будь со мною выау,
Бо Ты себѣ избралъ мене
За матерь едину.

О не сбыменный,
О не постиженный.
Спишь Ты долго, рости скоро
Младенче блаженный.

Я въ Тебѣ надѣю,
Любимый, имѣю.
Где самъ будешь и мене тамъ
Возьмешь со собою.

Скажи Правосуде,
Где кто грѣшилъ будетъ
Да со мною, предъ Тобою
Станутъ и всѣ люди.

Тебѣ ся молити,
И Тебе просити,
Абѣсь далъ имъ въ Твоемъ царствѣ
Во вѣкъ вѣковъ жити.

ВАЖНОСЦІШТАМПИ И КНІШКИ

Янко Виславски, богослов

Док не было друкарнї, людзе ше барз му-
чели при писаню чи писмох, чи кнішкох. У
найстарших часох ше писало на черепах зос
оштрим каменьом. Писало ше и по вельких
камених таблох. Таки черепи и табли ест и
нешка зачувани по музеях. Особито ше то

робело у Єгипту и Бабилону. Познейше у
Єгипту пренашли тинту зос садэи и ёдней
рошніни, а писали зос бамбусовим надом.
Тота тинта так була добре зробена хемийски,
же до нешка не страцела фарбу ані кус. З
часом, да ше фрише пише, почали писац на
таблічкох зос воску, але то було барз драге
а у горучави ше губело. Чловек гледал више
нови и нови способ писаня. У среднім вику
уж писали з тинту я з пирком але зос гуски!
Але интересантне було то, же в жімі, кед
ше тинта замарзла, та писатель не були у
змоги писац, е, але теди не було ані пеци!
Дабоме, таки писма були барз драги, а хто
знал писац, бул барз одлични и учени чловек.
Було веліх царох цо любели ученякох
и барз любели писане але сами ше ніяк не
знали потписац, ані ше не могли научиц пи-
сац. Нешка знаю писац и дзвеци и одрасли.
Скорей ше єдна кнішка преписовала слово ио
слово, а то траяло и по даскелью роки. Нешка
мож за даскелью дні одштампац єзри кнішки,
Зато писане и друковане то барз важни ви-
наход людскаго разуму. Єден наученяк гварел
же писане то чаша мудросци зос хторей
шицки плю, а она више остава польна. Писане
нам у кнішкох и списках чува шицко цо ше
през вики думало. Оно нам кажди дзень гу-
тори цо ше у швetu збыва. Гоч ше не руша,
кнішка она жива, она нам више гутори и при-
поведа. Попачде до нея, уж вам приповеда
гоч є нѣма. У кнішки мертві жію (пісатель)
а нѣма бешедую (слова). У кнішки найдзеце
шицки поуки. Давно старе людзе писали на
пойдзе по бантых смушки и знаки цо мало
цошке важне значиц, а нешка и земледілец
ма „Рускій народны календарь“ и записує
себе до нього шицко цогод сце. Давно читал
лем тот, хто мал велько пенні, а нешка ево
може кажди Русин читац и новинки „Заря“
и календар и черпац з іх поуки. Давно людзе
знали свою исторію лем зос приповеданя
старих людзох, а нешка ю можеме читац
зос кнішкох, яки написали вельки ученяци.
И ми у змоги свою исторію читац, бо ше уж
друкує и незадлugo будзе готова и она войдзе
до каждого рускаго дома. И тата наша мила
Исторія рускаго народу будзе кождому при-
поведац о нашему народу, о наших царох,
кірльох, владарох, о юнакох, воякох и за-
служних людзох. Зато з яку лем радосцу
можеме буц наполніти кед видзиме таки вельки
напредок у просвіти, а за таке кратке време.
Але маме надѣю, же кед до рока пожиєме,
та наш календар будзе праві алманах и най-
слатша забава за каждого Русина през цалі
рок, а „Заря“ будзе у кождым доме припо-
ведац найновши висти и поуки и будзе опі-
ціовац кажди рускій дом.

■ Н О В О С Т И ■

Єй Вел. Краліца Марія даровала 10000 динари главному одбору Югословенській унії за старане широткох.

Француско-Італійське збліжене на котрим ше роби уж давно пришло до малого застоя. Франція поставила своє услови на котри Італія чешо пристава, бо ма своє плани котри ше коша зос интересами Франції. Медзи іншим Франція жада од Італії, да не потпера Мадярску у ей ревізіонизму попри тим віявела же не зроби ніч без знання Малей Антанти. Мадярска усамена тераз видзи, же є лем бависко у Італійских руках. П. Лавал министер заграницьких діл француски ше рихта до Риму да зос п. Мусолінійом справи и потпише договор, алє його путованю претходзи єднане, так за цигурну роботу пойдзе.

На Опленац еще віше приходза кажди дзень процесіи не лем з нашей отчизни, алє Югославяне з Америки и з других державах дзе жю. 31. XII. пришли и Французи, котри зос Сербами були на солунським фронту. И вони ше пришли поклониц цину Блажено-покоєного Краля Мученика Александра I. Уединителя, котри и медзи німа бул популарни и облюбени пре свой демократски дух и пре Його вельки напори на учверсценю шветского мира, за котри жертвовал и свой наймилше свой млади живот. Дочекали госцох ратници зос Шумадіи и ту пред святыню каждого Югословена пред гробом народного Владара ше заш манифестовало старе пріятельство еще зос часу борби за народне ошлебодзене.

Мешац ма вельки уплів на радіо-емисії. Американски астроном п. Стетеон, директор обсерваторії держави Охайо пренашол же прієму радио емісійох найвцей чкодзи кед ше мешац находзи 45 ступні над хоризонтом а найменей є чкодліви кед є попод 30 ступні.

Мадяризация Немцох у Мадярской по старих методах наставена. 1920 року було 552.000 Мемцох а нешка ест коло 450.000. Число того зменшенне пре то бо велі з ніх на силу подоставали мадярска мена а немецки основни и средни школи позаверани, уведзени мадярски державни.

Штрайк поштарох вибух у Рио де Жанеиру (Южна Америка), так же даскельо дні ніхто не достал пошту.

Бавел ше зос бомбу, котру у полю нашол 17 рочни Радисав Мікіч з села Лужана срез Моравски, котра му експлодирала и рознесла го на фалатки.

Жени буду служниц войско по новим закону у Польскей. Як воини обвязници буду ше тримац жени од 19 до 45 роки.

Борел ше 2 годзини з вовком, Симен Беланович з села Придела у Босни. Он стал при коліби и чувал овци. Коло полноци ше узнемірели. Кед пошол видзиц що ше медзі овцами става видзел цали чопор вовкох. Виштрелел с пушки, вовки ше розбегли лем еден, котри лехчайще бул ранети нападнул го. Два цали годзини ше бранел а вовк не попуштал стално го нападал на концу му ше удало зос шекеру забиц разярену жи-вотиню.

Вецей як 100 кумчата ма п. Мане Бубало тарговец з Личкого Петрового Села, срез Бихач. Селяне гваря же є щастливей руки та го шицки воляю да им красци дзеци. П. Бубало барз люби дзеци. 14 роки як ше оженел а жена му родзела 12 дзеци котри су живи и здрави. То щасни кум а еще щастнійши оцец.

Пре дзвіку ше повадзели сущеди Перы Копчалич и Марко Ерцлен из села Трошінаца бліско Славонского Броду. Ерцлен мал меней щастя при дзвіки та ше сцел помсциц. Повадзел ше зос Копчаличом и вдерел го з ножком. О даскельо годзин Копчалич умар а Ерцлен пошол на робію, так, же ані еден дзвіку не достал. Нерозборити млади глави, до не поробя пре своё не предумани шаленства.

Забил свойого найлепшого товариша Франя Мухарад 14 рочного хлапца из села Ядрче при Карловцу. 14 рочни Степан Вучич пошол гу Франьови да му цошкаль пове. Кед вошол до двора вишол опрез нього Мухар з револьвером у руках. Сцел ше похваліц, же уж и вон ма револьвер. З франти виштрелел на Вучича и смерtelно го потрафел до глави. Вучич пренешени до болница, але слаба надія же у животу остане. Так то кед ше дзецом уместо бависка дава револьвер.

Пре медю ше повадзели сущеди Марко и Мартин Кобасич земледілци из села Ткалчево, Савска бановина. Зос зваду пришло и до битки. Кед ше побили кождому пришла у помоц його фамилія и родзина, так же настала цала война. Нагнівани Марко почал зос револьвером штреляц. Мартин чешко повредзени и каждого часу очекую його шмерц. Лехчайше ранена Мартинова жена, син и дзвіка. Шицки су пренешени до болница а Марко до цемніци.

Виштрелел себе око дванац рочни Сепи Хілд из Нового Саду. На католіцку віллю сцел штреляц як и його товариши. Але не бул задовольни зос паперовими капелами. Сцел себе спрациц пиштель зос во-

йенского фишку. Док джобал у фишку да вибере пушкови прах капела експлодирала и шицко му бухло до лівого ока. Зос прахом му попечене цале ліцо а око му барз повредзене, так же остане шлені.

Покрадли месарню месара Павичевича з Крагуевца. Першу ноц му покрадли шицки пенежы. Другу ноц пенежы не рушали лем сланіну и колбаси. Поліція поведла истрагу и влапела трох хланчикох двоме мали 12 а ёден 14 роки. Признали же вони були тоти цо другу ноц покрадли месарню. Пенежы не рушали були гладни та ше сцели наєсц. Поліція их позаверала а за другима цо першу ноц крадли поведзена истрага.

Забила ше пред саму веранду Марія Стругар з Бачкого Петровца. Зос Лесковцу ёй пришол вереник, да у ёй родичох будзе на Крачун. Перши дзень у хижі Стругара було вешелё. Найвеселша була Марія. Други дзень ше мало одбуц заручене. Вереник ёй кого позна цали валал лем по мену Божидар пошол вечар до сущедох спац и не мог дочекац уж дзень зарукох бо Марія була брз красна а вон щастливи же ше ода за ньго. Други дзень на 7 годзин нашли Марію мертвую, забила ше з револьвера а у писму ше кратко спросцела од родичох а заручника свога зос словами: „то так мушело буц“. Ёй заручник, Лесковчанин, кед то чул замлел.

Найдзены с мертвым у свойм кочу Иван Надраш богати земледілец из Батини при Сомбору. Бул препатрац своё виногради и пиньвици. Око 8 годзин ше рушел на кочу дому и у кочу вожел даскельо бачви нового вина. Бліско села Иван ше опил гасом котри од вина з бачвох виходзел. Затримал коні и лёгнул до коча спац. Нажалосц вецей ше не пребудзел. Лікарэ установили же його шмерц настала трованьем гасу, котри знастали у бачви вреньем нового вина.

Разбойништво у Новом Саду. Инвалид г. Бабич ма малу буду прэиг драги russkay грекокатоличкай церкви у котрой тримал трафику. Вечар кед трафику завар рушел ше дому, до Кисачкай уліци и ношел зос собу 600 динари, котри пряял за предани доган и новини. Кед пришол до Кисачкай уліци и отверал капуру на хижі пред ньго вишло непознати чловек и виштрелел на ньго штири раз з револьвера. Ёдна го куля потрафела до глави и вон спаднул. Гу разбойнікови ше придружели еще двоме и одобрали му ташну у котрой були пенежы. После двух годзин поліція уж полапала разбойнікох. Бабич пренёшени до болница дзе му указана помоц. На щесце куля не пребила косц на глави а други три рани по целу су лехки так же остане живи.

53 новы русския научныя работы буде обявени 1935 року у изданію ленінградской Академія Наук. Медзи іншими будзе и виштампана книшка „Перегляд історіі соціализму“ од Волканова.

Жима у Амерыкі ніч не попущела. До тэрэз умарлы од жими преко 300 людзе. Шицки болница (шпитал) вренаполнеги зос замарзнутима людзми.

У Жумані вошли разбойники до хижі селянина Филиповича бо думали же ма вельмо пенежы. Вони го били так же страцел притомносц, а вец прегледали шицко, але пенежы не нашли. Вец Филиповича одцагли на жэлэзничкі шини, да го воз ірегажи, а так ше прікрай ўх злочин. Филипович пришол гу себе и сагнул ше з чешку муку зос шинох.

Кажды дзень по даскельо езри динари назбераю за худобных у Београду. Тоту помоц добию за православне Рождество (Крачун), да голем теди им ше полехча тот чешки живот.

Сокольскі Союз Кральовини Югославії принес одлуку да ше шицки соколи старава за приведні напредок села, а особіто у чоларству. Отворя ше поучни чоларски течай незадлugo у кождым mestu дзегод ест соколох. С тим ше видзі же соколи наисце сцу добре народу — то указую з ділами.

Дзасто пейдзешат членох „Поали Д'Орияна“ зос Французкай пришли ше поклоніц на Опленац на гроб нашого Краля Александра Уединителя. Принесли вони и 86 застави и дефиловали з німа, цо зробело бара краски видок. У Младеновцу францускі ратніци поздравілі Й. В. Краля Петра II, Й. В. Краліцу Марію и членох Кральовскаго Дому.

У срезу румыніям зробел самоубіство Андрій Молнар, дідо з 84 рокамі познати як пияніца. Вон ше обешел.

Баранчата по сто до сто двацет динари предавали на нишкім пияцу у вагі 4—8 кили.

Церковнік Доброслав Міюшкович з Иваніци, хтори жие вецей як рок испосничкі и модлел ше Богу, почал пророковац, Гвари же по Рождству будзе велька жима. За свойо пророчства и поради неприма ніяку награду.

У православнай церкви у Бечкереку на Крачун ше обави барз ритке кресцене. Тома Дъурин зос жену и дзевец синами преходзі зос нововірскай віри на православну віру. Кумовски должносты обавя Женска за друга и Коло сербских шестрох. Дзецы добию мена по синох историчкаго юнака Юговича, бо Югович бул вельки юнак и мал баш исто так дзевец синох.

ПЧОЛАРСТВО

Як ше пчоли жимую

Знаме же ше вредни пчолки през лето стараю назберац меду не лед за пчолара, але также и сами за себе, же би мали досц покарми през тоз час кед не можу залетовац на луга, с квятка на квяток т. е. вони себе охабяю покарму за жиму, так да маю досц до яри. Пчоларе то добре знаю та не сиберашицок мед з пляйстрох так же би друштво пчолох не остало виложене презасци.

Кед настане жимно, пчолки не збию до громатки, але ше зато рушаю, не мирю, гоч то не мож обачиц из перши погляд. Кед барз жимно а не можу посцигнущ потребни цеплоту зос диханьом, вони то посцигую з рушаньом. Природно же кед су примулены рушац ше та им вецей и покарми нужно. Крем того до ше вони сами рушаю, рушане ше може виволац и на механични способ, а то кед ше пчолки знэмировю з преношеньем, або кед ше их на даяки иишаки способ знэмировю.

У остатніх мешацох жими матка почина несц вайчка, але лем тельо келью можу пчолки закриц зос своїм целом простору. Накеди матка почина несц, пчолкам потребно вецей покарми зато же починаю робиц, а за легнунце потребно вецей цеплоти; теж ше покарма троши и за млади пчолки. През жиму пчолки муша мац досц покарми кед сцеме да нам останю модни и да нам не вигиню.

През жиму ше пчоли не так часто чисца. Прейдзе по два-три мешаци же ше не чисца гоч троша покарму, а то лем зато же в жиме мало ёдза. Вельо завиши чисцене и од самого меду. Цо мед чисцейши стим меней раз ше чисца, а прошивно, кед мед слабшого квалитету, нужно им ше частейше очисциц, прето ше кажди пчолар муши постарац же би цо лепши мед охабел за пчоли як жимушню покарму.

Роене

Пчоли ше през лето нагло множа и вец кед их уж вельо ест у друштве, вони ше дзеля. То ше назива роене. Чи ше у единой кошніцы друштво раз або двараз подзелі, то завиши на першим месце од временских околосцох — од паши и цеплоти. Кед погодне време же не дижджовно або не превелька суша вец и паша лепша, а то ма вельки уплив на дзелене т. е. на роене пчолох. Поприм до згляду приходзи и вредносц самей матки. Млада и плодна матка вельо способнейша баржей размножиц друштво як стара и неплодна.

Час роеню у априлу (кед друштво моцне

и време погодне за роене) маю, юну а ритше у юлию мешацу.

Знак же ше у даенай кошніцы друштво будзе дзеліц то: кошніца полна с пчолами а комнатки за легнунце теж полно; роботни пчолки правя комнатки за трутох а матка неще вайчке до тих комнаткох, на пляйстрох дзе комнатки за роботни пчолки по ивицех ше правя матичняки; далей пчолки слабшэ вайстую, збываю ше пред улейом (кошніцу) до громаткох, матичняки ще згвераю, а то знак же ше буду дзеліц. Скорей як рой виледи мож обачиц же пчоли знэмировени. Видзиме як ше у громаткох весело круца по воздуху, а пчолки до с паши приходза при друзкую им ше. На часи ше припоя так же не виходзі с кошніцы. И коло поладня обачиц же як ше пчоли почнаю нараз гарнуз з улеа през леток (изверка през хтори виходза) и кружка жубронияюча. То перши рой або *первенец*. У первенцу ест до 10000 пчолкох зос стару матку. Звичайно стара матка не може длуго лециц та ўеда на найблішы кошнір або пада на жем, а иболи ше коло ней шайбяю. Ведей раз ше зна рой вратиц по дзялкінам лециеню пазад до кошніцы (улею).

Кед погодна хвиля, а у улею остало досц матце друштво, за кратки час — накеди ше виледне млада матка — виходзи и други рой. То обично о 9—10 дні по першим рою. О 3—4 дні може виледиц и треци рой а за іх и штварти, але по трецим ритко ше трафя дзелене друштва, а кед и видзе штварти рой то мунин буц крем шора погодна хвиля, т. е. добри рок за пчоли.

З другім и трецим роем виходзену млада матка. Часто же аж при виходзеню оплодзую т. е. спарюю с трутом. Кед вецей младых маткох вийзе з роем, остава лем наймоцнейш або тога хтору сами пчоли выберу. Други позабываю кед их уж сама матка хтора остава у друштве не надвладала.

Кед ше рой влапи за даяки конар виши так длуго док го ше не стреше, або док ше сам не руши там дзе *пчолки шплюни* нашли место за рой у даяким стеблу або дзери у жеми.

Роботни пчолки скорей як маю виледиц з роем сприхтаю ше на драгу. Затримаю меду у себе бо чуствую же им будзе требац док приду до новей хижі. Некеди ше з месца до нового сбатовалища починаю правиц плястри. Кед красна и погодна хвиля за іх так ше можу з вонка уношец мед и квиткови прах, за кратки час вилодня нови улей с пляйстрямі. Кед добра рок, як зме уж напомли, можу ше и млади друштва еще истого року знова ройц. Барз ритко, але може буц, же ше и тота други еще можу виройц.

(Далей будзе)

Селянин

ФЕЛЬТОН**САМСОНОВА ЛЮБОВЬ**

Самсон был постраж за иниціах Филистимцах. Ходзел вон чи рано, чи речер до своеї любей Филистимка Далиль, а жудовски дзивчата цо ишли на полю, шинвали за ёй: Чи мало тебе, Самсоне дзінчах жудовских?

Чи мало розкошных квіткох у Юди?
Чем ти полюбель Филистимку:
Лукаву дзивку навіярятельюх Юди?
Гей, издайство, гей саревоцка у пасрау Филистимки!
Препадне смерно спацітель Юди!

Гуторела то обична дзівчыца завист зос жудовских дзівчатах. Розужел то Самсон и огляднул ше на ях, и сіміхнул ше на ях и ишол по своей драга. Не думал он ніч злого робіц жудовским дзівчатаам. Их зависць ище баржай распирела його любов гу Филистимки, як цо вітор родзува стень у полю. И не лем то! Самсон любел и жудовски дзівчата — були вені його роду и креви! Любель их, чеяк то люби оцец свойо дзенцы. Так вон и пребачоввал жудовским дзівчатаам — як оцец. Цо свойо — то свойо, а не люціе!

Але любиц их, як цо ша міленику люби — то уж не. Його ніч не цагало до жудовских дзівчатах. Цо же зрабіц? Члобек не пан над своим шерцом. У там єдны Самсон ше не могол звладац. Кед вон вдерх зос свою железну руку та шецко трещала. Самсол од кеди постал побідник над Филистимками и судия у Израилу, чувствовал ше як господар и шицких рабох и того, цо му було міле.

Филистимски дзівчата здурули його шерцо — вон их любел: шмелю, явлю, а не разтрел на кікого, хто цо посе Шандэ. но ше процивело його любови, зная вон замахац ягод над у пальцох. Венцір з му и його совисць робела докори: Як то, та цо вон погонгол Филистимцах, руцэн схій шерцо лоз ноги Филистимком?... Бул тэди Самсон ангізани и так себе одповедац: Я абе пурний чи цо? Не я Филистимком, але сіве мне служжа — як то мне и долікуе. Борел ше Самсон длugo зос тим гласом совисць и цанел ше зос тим, же мя прилику поборювац свойх противниках.

Знал Самсон и слаткоцца жудовским дзівчатах, але кед помарал Жудову зос Филистимку, та Жудовка я бык амісца з його очох. Жудовка була за Самсона, таго цо обичны дзень у тижню, а Филистимка як не дзеля. А як же би и не? Дзе Жудовка була?

Цо вона зна? Які ей природа? Як вона гутори? Як вона ходзи? Як вона люби, як не стус? — Нет за то и цо бешедозац! Виросла Жудовка гол шашром, сажне вес дымом и овчу волни, зес богатства зна телью келью жемески ташск — можебуц ше раз панила води з Йордану; бешедуе лем за ярец и за овди; а ходзя як кед ше гойца дубова покрупна и гулата младица... То себе дзивка!

Не тето Филистимка! Надихана є з вітром безграницного моря; вихована є у каменей палати, була „паньска“ вишна; але як ходзи: як бешедуе! як бочкі! як размазуе — єдна за дзенец гевтих!

Кед так Самсон поровнял Жудовку зос Филистимку, та ше му шерцо таргало гу Филистимка. Филистима — добяток. Жудовка страта! Але Самсон од младосци, кед лем дорос за женайдбу полюбель Филистимку з Тамнати и гварел ѿзови: Бежні ми ю за жену! Гоч ге перша Филистимка выдала, але його шерцо и далей нісло до Филистимцах. Ходзел вон гу вінчайкім, док ше не полюбель до Далили до бывала у доліні Сорек медзи жовтима житами и виніцама. Полюбель Самсон Далилу и приходзел гу ней на зависць жудовским дзівчатаам а на злоси филистимским хлапцам. Приходзел шмелю и явно и не бал ше нікого. Дзакеди го совисць опсманала: Спреведзіц це перша Филистимка, сареведла друга... спреведзіц и Далила!... Тэди Самсон лупінул а ногу до жемі, з зона ше угічала як блато, а кед ше трафел камень коло його ноги, кед копнуул до ніго, та бі ше росніал: Но, и цо стого цо ме спреведла и перша и друга Филистимка? То вишло Филистимцом на зло а не мне! Першираз сом нараз забіл трицец Филистимцах у Аскalonу, спалел филистимски жита, сіци и вініци, а на концу сом забіл тисячу Филистимцах зос слячу челюсту. Другіраз я вирвал железні варошки двери у Газі и однес их на плечох на верх гори. Цо мені Филистими? Кед будзе требац побіем их и дзенец тисячи зос тим дубом... И прискочел гу дубам та го нараз вирвал з коренем, гоч би токемогол ай пайсильнейши чловек. Такі бул Самсон силни — так му дал Бог! Але... Далила ме не спреведзе! То не може буц! Веня не з тих! А на концу: я не ю сареведзек — гоч и мілей Далили! То главне и цигурне! А шицки гевти спрэвядзіц віе сконча зос імперчу тисячах Филистимцах... Тагі цигурни Самсон ишол през поля филистимским и шинвіл себе:

Идуе Самсон до Филистимцах на госьціну — А Филистимци до мішовей дніри!
Самсон у Юди лем вишлебодітель —

А у Филистимцах цар-владар!
Гей!

И кед би го з далека Филистимци осетели, цо робели у полю, або зачули його писню, лёгали до жита, скривали ше за дрезо або за камень да их не обачи „тот страшни Самсон“. Таки бул страшни Самсон бо так йому Бог дал. Седем кудлі були длуги його власи и брада, а з роду-вику не бул дорушени з бритву. Самсон осетел як-ше будзи у нім сила, од дзешка уходзи до нього и цалого го роби железом. У Самсона була пребудзена пре його длуге зароснуче надлюдска сила, а не так як цо ше явля дакеди на моменты у других. То ше так не става кождому чловекови, але му так Бог дал.

Уж здалека зос балкону свойого дома Далила махала зос хусточку на поздрав Самсонови хтори ишол точно на угварени час гу ней. А Самсон, кед лём то обачел та од любови аж подзеинел. Но, видиш то Филистимка! Жидовка би нігда не прыцала на туту думку! — озвівало ше шерцо Самсона.

— Далила, моя Далила! — шантало шерцо Самсона. Яка вона красна! Яка прыядна! Сама краса! Сами живот! Сама младосц! Вона ясно-белава зес мягкими очами а червена як червене яблуко; а така межка, така межка як — оксант, як латици, оксамитней ружи. Кед ше ошміхнє зос любови та ківнє зос главу — як да ше до самого шерца уклада: зос цалу главу, ясніма очами, огненіма устами... И піе зос шерца, піе крев зос своіма огненіма устами... А ёй слово — то не слово жидовских дзівчатах!

— То мед, швижи, запашни, цо ше цадзи през гарло, и сладки ліпнє до поднебиня... Кажды раз таки слатки вражняя преживал Самсон кед ше збліжковал до своей любки Далили.

Пестовала Далила Самсона так сердечно, так щиро, так роскошно — а у істи час ше закладала зос филистимскими князями: якби Самсона зняц з того швета? Правда, не вона то почала але ю нагвареля филистимски князи. Та вец (чловек до шыцкого — до найгоршого — з часом прывикуе) Далила и не мала іншу думку як туту ўдну: да Самсона знес зос того швета. Не сцела она брань Боже! — сама забивац Самсона зос ножом або отровом. Не! Так ніско я ище не спадла! На таке я би ше не могла одлучиц. То би було страшне за мене! — ошвечела Далила филистимским князом. Ти мушыш зознац од Самсона: у чим його сила? А ми себе вец

даме раду — одповедли князи. А кед то не зробиши ми спаліме дом твойого оца а тебе забиєме. Самсон не ходзи гу тебе кожди дзень, зато ми можеме то лехко зробиц. Цо вец будзе, да будзе... Филистимци ше не боя умерац за шлебоду... Алё тебе цигурна шмерц з наших рукох! А кед нас послухаш и кед ци ше уда, од кождого з нас добиеш по тисячу и сто сребренікі. То красна награда, а будзеш и славна у своім народу. Ти, ты Да-лило, вишлебодзиш свой народ славни, хтори тераз поніжени церпи од єдного збойніка — од проклятого Самсона. Змиеш ганьбу зос себе. Твой народ зажиє спокойно и славно — твой оцец, твой браца и ми шыцки и ти, котра тераз дзень до дня жиеш у пазури шмерци и нечесци... Пач, ми би могли такой тераз зробиц тебе конец, але за тераз ище не сцеме. Даваме ци нагоду, же би ти краше поведла ствар — краше за себе и за нас. А у тим ділу ци будземе на услуги. Паметай!

Так нагваряли филистимски князи Да-лилу баш теди, кед Самсона не было коло ней, кед вон напастовани зос ніеміліма думкамі, цигурирал себе: Не! моя Далила ме не спрэведзе! Вона не з тих!

Не витримала Далила. Струни любови гу Самсонови ше почали таргац и розпуковац; а струни національней гордосці и „добрей“ стварі стали ше віше баржей нацагавац. И почала Далила подходзиц як то лём жена зна.

— Ах, мой люби! Ах, мой міленьки! Яки ти не добри за мене! Яки ти нещыри!... Не! не! Ти мне не любиш! Ти ме дуриш!... А за цо? Же я така щира за тебе! Цо я лем церпім пре тебе! Цо я цали мой живот тебе пошвецела!... А ти не знаш же я вжалася на себе неславу, гнів и проклятство целога моего народу? А прецо? Пре тебе!... Чи ши ми раз грожел: Чом приходзели до тебе филистимски князи? — А цо я тебе одповедала? На цо я и пришагала? — Приходзели до мене — цо ше маю скрывац пред тобу? Ты мушыш то знац! Приходзели гу мене и грожели ми: же запаля дом моего оца, а мне забилю, кед ты будзеш ходзіц до мене, кед ше я тебе не одрекнем... А чи ти на то меркуеш? Чи ти за мене дбаш? Чи ти можебуц дбаш да ми приспориш муки — мене нещасней! Незітрамам од тих грэзбох, ошалім од тей непевносці жыбота, од тих мукох!

— Далилочка! цоже ти заправо сцеш одомне? Цо ци — умирыйвал ю Самсон и стал як медведз, котруму ше зобрало до плачу.

Преложел з кніжкі „Великі люди“ од Др. Г. К. Янко Віславски, богослов
(Далей будзе)

ЗА НЯШО ДЗЕЦИ

Зложел: ЯНКО ВИСЛАВСКИ, богослов.

Глава наших соколох

Його Величество Краль Петро II то глава наших соколох. У наших дзепоедных селох уж ест соколски друштва и осзбито дзеци

любя буц соколи. Вони ходза на вежби у красних шматкох: белави ногавки, червена кошуля и красна шапка с пирком. Особито тераз дзеци вше вецей ше интересую за сокольство кед їх глава гоч и таки млади, постал Краль цалей нашей милей Югославиі. Дзе нет ище соколскаго друштва, питайце дзеци учителя, най он на тим пороби, да ше го оснусе. Треба да шицки будзеце соколи бо они найбаржей випольную слова нашаго блаженопочившаго Краля Александра, кед гварел на шмерци: „Чувайце Югославию“. Соколи перши, хтори од милей дзеки и доброй волі одвитую: „Будземечувац Югославию“.

Ангели Му спивають...

Пачце мили дзеци на тих ангелкох. Кед ше Христос народзел указала ше гвізда на небу. Небо ше отворело, а з неба винили такі ангелкі як их видзице на слиki. Тоти ангелкі шпивали малому дзецочку Христові, а Марія Христа положела до яшелькох на сламу.

Нешка шицки дзеци як и тоти ангелкі, шпивайце малому Христові и славце Го бо он од шицких людзох нійбажей люби неўвіни дзеци. Христос гоч бул малки и Син Божі, але барз слухал своіх родичох. Зато и ви так робце и любце и родичох и свойого брацика и шестричку але и шицких ваших пайташох. А тераз най кажде дзецко зашпива на славу малому Христові ёдну пісню пред крачунским древком на слами. А хто сце ище баржей буц мили Христові, най да худобному жобрaku даяку милостыню зос тих динарох, яки сце зашпивали. Зато вам напомінам люби дзеци, да знаце одвітовац на стих пісні: Ми маленьки что Ты дамо Но-ворожденом.

Ангел чувар

Кажде дзецко ма Ангела Хранителя. Хторе дзецко добре, та над нім його Ангел

шири кридла и храні го од шицкого злого. Ангел праходзі дзеячка до сюды а добрых школьнірох да школы. Ангел барз любі і барз радо праходзі дзеяці да церкви. Ангел і шпілі при колісках і при посцелкі добрых дзеячох. Кед дзеяці недобры та іх Ангелі плачу а дяблы ше шмею. Зато не дозволце дзеяці, да вашо Ангелі плачу, але будце добры і модліце ше віше і рано і вечар пред спаньем а теды і Ангел ше з вами модлі. На концу ше і Ангелу помодліце:

Ангелу хранителю мой,
Ти віше при мне стой!
Як водне, так в ноци,
Будз ми віше у помоцы!

Ідземе до школи...

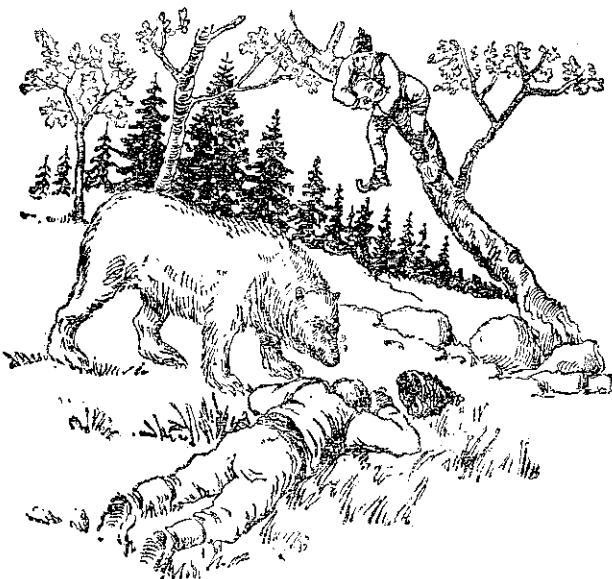
Рано малий Міжко станул та ше збера до школы. Шестричка Амалка тиж не сцела заостаць, скочела з посцелкі, та ше понагля, она пойдзе до захоронки. Поумивали ше оби-

двойо, та брацік вжал шестричку і пошли пред родичох, побочкали им руки і поведли: ідземе до школи да ше научиме чесно жиць Богу на славу а вам родичи на чесці. Теды вишли з капурки і так ішли до школи і не оглядвали ше ні на кого, ані нігда не застайковали. Обидвойо кожди дзень приходза точно до школи і нігда не зададцьную, та их учитель барз любі. Робце і ви так!

Кед ішли през лес...

Раз ше выбрали до леса Яков і Андрій. Родичи им наказовали же у леше ест медведзи і вовкі, але они не сцели слухаць. Весело ішли през лес і кричали, а лес им истим гласом одхуковал назад тото до кричали. Забули вони і на родичох. Нараз лес видзе пред ніх медведз! Яков бул зато мудры бе чул же кед ше наайдзе на медведза та лес

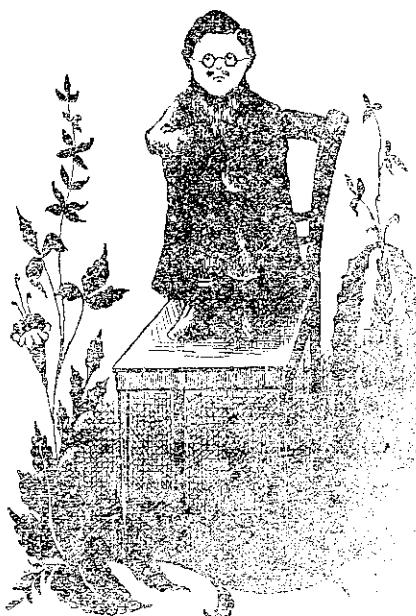
треба легнуць і зробиць ше як мертві, та го медведз не будзе рушаць. И справди Яков та-кай легнул, а Андрей як кури виплах почал сцекаць па ше грабаць на дрэво — опачце го добре! Медведз охабел Якова та ше почал грабаць гу Андрійові, але Андрій ше виграбаць горе та не могол го медведз достаць! Андрій вец спущел медведзові торбичку зос сланіну і хлебом цо себе вжали за драгу до леса. Медведз поедол шицко зос торбичкі та пошол до своєй пещери спаць. А Яков і Андрій були гладни і фришко ше дому врацели зос празну торбичку.

Маруся з мачичкамі...

Маме ми два мачки шыви,
И пеццero мачата живи.
Вони кажде рано ставаю,
Та ше с пазурами умиваю.

А вецка их цица Маца,
Зос ношку почреваца,
Па их зос ручнікою поуцера,
Як да их на свадзбу збера.
Кед их Маруся завола,
Вони дорас коло стола.
И цица Маца и ей шестра,
Марусі на руки, шедаю екстра.
Таку вони почасц уживаю,
Бо ше кожде рано умываю.

Яни сце буц вельки

Яни Бундавов ше родзел у худобней хижки. Кед го ношели кресциц та ше його кум спил и кед ше врацели з кресцем, та ше виврацели при баря. Яни спаднул до баря та ше другираз кресцел. Тото друге кресцене му начкодзело та цошка слабо роснул. Мал вельку главу, червени нос, а бул малки. Зато вон сцел раз доказац же и он дацо. Кед бул у хижки сам:

Яни на столеу стаўул,
Около ше сгляднул.
Вжал вон лідов уяш.
Тераз саж як дідо нац.
Баюси прыліпел,
Оцови наличел.
Кед положел окуляри,
Випатрал як баба стари.
Заш вон хлоп чудовін,
Ніхто му не ровни.
Вельки сом добре пачце,
Лем ше не поплашце!

Кед увидзиме жобрaka...

Мали Миронь ішол до церкви в недзелю. Мал вон пол динара у кишені. Вадумовал вон по себе купіи. Але на праже осетел ста-

рого діда жобрaka ѿ мал подрані шмати. Миронь себе такой думал, чи да жорабови да полдинарче, чи да себе дацо купи, бо и он нема часто пол динара бо його оцец худобни. Але кед ше прибліжел гу жобрakovи, такой му дал полдинарче. Вонсел Миронь до церкви, клекнул и помодлел ше. Вец станул и мирно стал на свой месце. Церковнік го видзел же крашне стой у церкви, та Мироня завола за швичкаре. Миронь тримал швичку, а на концу добил два динари. Такой Мироньови пришло на разум же го Бог наградзел, же дал жобрakovи свойе полдинарче. Не робце шміх зос жобрaka, але го посануйце и подаруйце бо и Христос люби бідных и давал им помоці. Робце и ви так!

Мали кавалір

Назберал сом ци квеца вишліякого,
Люб лем мне, а вецей нікого.
Тераз я це як шестричку любим,
Док будзем легін, та ше с тобу заручим.

Так гуторел Дъури,
Сушедовей Юлки,
С под носа му,
Вілетли гомбульки.

— Так ше будземе санкац док нам шніг напада. А и діда шнішковича направіме зос піпку у зубах и з метлу у рукох. Санкане то зздраві шпорт, зато най нам родичи не саную купіц або направіц саночки. Ми ше будземе санкац на саночкох, а вельки легінє ше буду санкац на вельких санкох, а буду их вожін коні! Як то будзе крашне!

У КАРПАТСКЕЙ РУСІЇ

Суд Божи. — Православни вирни положили на стред села свой криж у восточном стилу. То ше стало у селу Тибави. **Римо-католіци зос православними пра-вевели процесію и видрижнивали ше и пімеляли ше зос православного кри-жка** на хторам вишев розвяти наш Христос Бог.

Єдна жена и тих шицких „правовир-них“ **нагуцкала да ше видрижнуло**, але исти дзень по тей процесії настал мадзи униями и римокатоліками **велький страх бо иста жена барз ганебно и нагло умарла**. Тераз у селу Тибави место да ше шмею зос православного святого Розпятия, **указую му найвищє поштоване зос страхом** — а православни тераз жиу у мире и не руша их ніхто. **Ту вам доказ же Бог покарал исприяльох св. Пра-вославия.**

ПИСМО ОД ВЛАДИКИ НИКОЛАЯ єдному уніяту: о пременки вири

— Хтошка це застрашел од церковных старешинох зос словами: прекляти будзе кажди кто премені виру, у хторей є родзени. Ти ше бойш проклятства и питаши ше: чи то наисце так?

Кед би то так було вец би були прекляти шицки нашо незнабожачки праділове, хтори охабели свою виру до ідолох и кресцели ше у вири Христовей. Були би прекляти — тово зос страхом вигварям — и святи Апостоли бо и вони охабели жидовску виру и нагварели и других да ю охабя. Були би прекляти и нашо святи Кирил и Методий крестителі Славеных, хтори перши принесли світло правей вири нашим славянским праділом у Карпатах и Моравской. Бул би прекляти и святи цар Борис, хтори кресцел Бугарох; и святи Грегорий, хтори кресцел Єрменох; и святи Патрик, хтори кресцел Ирдох; и руски княз Владимир Киевски, хтори кресцел Русох. Но, кед тоти святи прекляти, вец хто благословени? Страшно вязац проклятство за найблагословенши дзези Божи — най им будзе Бог милостиви.

Попачме на обидва страни. Можебуд би ше tot страшитель зос преклятством бранел так: Я не думал на незнабожкох але на родзених християнох, на тих, хтори кресцени у єдиней християнскай церкви, па вец охабя тоту церкву и преходзя до другой. Цо на

того можеме новесц я и ти? Помодліме ше Богу та ше вец запитайме того страшителя: але кед дахто родзени у лутеранизму, па напуци лутеранізам и прейдзе на грекокатолічку виру, чи вон прекляти? Не! По тисач раз „не“, прайд би тот пан.

Зато ти кед чуєш таки слова, обрац ше гу Востоку и поведз: наисце не прекляти тот хто родзени уніят па ше враця гу своєй старей вири своїх предкох, вири православней, и святого Владимира Київского, и св. Вацлава Чешкого, и св. Прокопия Карпатского, и св. Бориса Бугарского, и св. Сави Сербского, и св. Петра Чарнолорского. Ані кус є не прекляти але **благословени** як цо благословени и тоти святы мужи. А тоти благословени у обидвох шветох, медзи ангелами на небесах и медзи народима Божима на жеми тераз и на вики. Мир ци и рацосц од Господа.

ПИСМО З ГУНІ

Нас єст мало у Гуні, але ше чувствуєме як прави Руснаци и сцеме ше врэциц заш гу своєй святы вправославней вири. Нашо священство нас вше латинизирало и цагало до Риму, а велью нам почкодзела и бывша мадярска политика, па вец не чудо же зме так заостали. Гоч нас єст мало, ми не клонеме, але будземе будзіц наших братох зос того чечікого сну. Пошліце нам нашу Історию, бо ту велі не знаю же нам уния нациснута зос силу. А пошліце нам и Русски календари 5 фалати затераз. У наших душох жадаме богослову Виславскому велью успаху. Най ідзе тот млади богослов по тей вибраней драги, а мы пойдземе за нім, бо лем тата драга нас може одвесц гу нашей шлятей вири хтору нам одняли латинаше, лем тата драга нам може зачувац нашу національносц, и лем тата драга нас може враціц гу стеблу хторе чыта 180 милионам грани.

Да жіе Його св. Патріярх Варнава!

Да жію нашо православни браца Серби!

Да жіе Др. Мілутін Губаш! Руснаци

НАША ПОШТА

Рукописи послати, яки невошли до того числа, виду у слідуючих

Б Е Р З А

Пшеница: бачка, околина Новог Сада 105—107, бачка околина Сомбор 105,—107 средне-бачка 105—107, сримска 105—107

Кукурица: Бачка и сримска 57—59, 64—65.

Ярец бачки и сримски 105—107:50